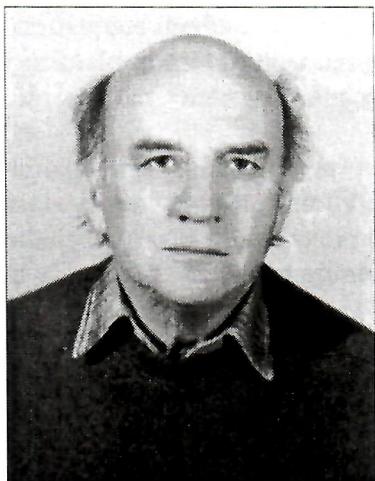

Zdravko Marić (1930.-2006.)

Dr. Zdravko Marić napustio nas je iznenada, onda kada je, i uz bolest koja ga je godinama mučila, još uvijek s puno poleta pripremao nekoliko većih znanstvenih radova, kao aktivni član Centra za balkanološka ispitivanja Akademije nauka i umjetnosti BiH. Kao glavni i odgovorni urednik poslije rata pokrenuo je izdavanje *Godišnjaka* Centra za balkanološka iskopavanja (CBI) za 1992.-1997. god. i nastavio s radom u uredništvu. Kao izvanredan profesor predavao je na obnovljenom postdiplomskom studiju ilirologija pri Katedri za historiju Filozofskoga fakultet u Sarajevu. Naši

budući mladi stručnjaci prahistoričari izgubili su još jednoga velikoga učitelja, arheologa stručnjaka i znanstvenika od koga su mogli mnogo naučiti i imati svesrdnu pomoć za daljnji razvoj u struci.

Dr. Zdravko Marić rođen je u Podravskoj Slatini u Sloveniji 24. veljače 1930. Kao izvanredni student historije na Filozofskom fakultetu u Sarajevu upoznaje se s našim poznatim akademikom prof. dr. Alojzom Bencem i s njegovom preporukom odlazi 1954. god. u Sloveniju na studij na Katedru za arheologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Ljubljani. Taj studij uspješno završava 1957. god., a 1956. god. na istoj katedri promoviran je za doktora znanosti s temom Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva Bosne.

U Zemaljski muzej BiH u Sarajevu dr. Zdravko došao je 1957. god. i kao diplomirani arheolog u Odjeljenju za arheologiju počinje raditi kao kustos pripravnik za željezno doba i helenistički period. Nakon dvije godine rada u Zemaljskom muzeju, kao talentiran mladi stručnjak, odlazi u Beč na specijalizaciju k jednom od tada najboljih europskih prahistoričara, prof. Richardu Pittioniju.

Od samoga početka znanstvenoga rada u Zemaljskom muzeju dr. Zdravko postaje članom sjajnoga tima s još tri istraživača prahistoričara: akademikom dr. Alojzijom Bencem, dr. Đurom Baslerom i akademikom dr. Borivojem Čovićem. Ovaj je tim bio tvorac moderne bosansko-hercegovačke prahistorije arheologije. Oni su u prahistoriju BiH unijeli nove istraživačke metode: stratigrafska istraživanja na velikim površinama, precizno izdvajanje zasebnih cjelina i interdisciplinarni pristup. Njihova istraživanja, zasnovana na principima kolektivnoga rada te definiranje ciljeva u prahistorijskoj arheologiji BiH, rezultirala su uključivanjem naše arheologije u europske znanstvene tokove. Potaknuti izvanrednim rezultatima zajedničkoga rada na istraživanju nastanka i razvoja kulture ilirskih plemena, 1975. god. osnivaju postdiplomske studije ilirologija pri Katedri za historiju Filozofskoga fakulteta u Sarajevu.

Kao inicijator obnavljanja davne ideje dr. Ćire Truhelke o razdvajaju Panona od Ilira, svojim znanstvenim radom na ovoj problematici postao je autor ove teze, koja je bitno pridonijela uspostavljanju novih pogleda na etničku pripadnost prahistorijskoga i protohistorijskoga stanovništva zapadnoga Balkana i Panonije.

Veoma važan korak u proučavanju prahistorijskih zajednica na našim prostorima prije dolaska Rimljana, svakako se odnosi na znanstveno-istraživački rad dr. Marića na velikom arheološkom kompleksu Ošanići kod Stoca. Veličina, bogatstvo i značaj ovoga nalazišta helenističke kulture još jednom je BiH stavilo u žižu znanstvenoga interesiranja europske arheologije. Rezultate dugogodišnjega istraživanja rada na ovom lokalitetu dr. Zdravko Marić je objavio u brojnim znanstvenim i stručnim časopisima u zemlji i inozemstvu. Problematika helenističke kulture u Hercegovini ostala je glavno polje znanstvenoga istraživanja do kraja njegovog života, a gradina Ošanići nedosanjani san jednoga strastvenoga znanstvenika.

Ovako bogat i dugogodišnji znanstveni rad dr. Zdravka Marića na polju arheologije rezultirao je objavlјivanjem mnoštva dragocjenih podataka, građe i novih otkrića, koji su bitno unaprijedili poznavanje i razvoj arheološke znanosti u BiH i šire u Europi, zato ovom znanstveniku pripada osobito počasno mjesto u našoj arheološkoj znanosti.

Izvadak iz teksta dr. Zilke Kujundžić Vejzagić